DOMSTOLENS DOM (tredje afdeling)
23. oktober 1986 *

I sag 355/85

angående en anmodning, som tribunal d'instance de Bressuire i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

anklagemyndigheden ved politikommissær Driancourt, Thouars,

mod

Michel Cognet, Centre Leclerc, Sainte Verge,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 3, litra f), og artikel 7,

har

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

sammensat af afdelingsformanden Y. Galmot, dommerne U. Everling og J. C. Moitinho de Almeida,

generaladvokat: Sir Gordon Slynn
justitssekretær: fungerende fuldmægtig K. Riechenberg

efter at der er afgivet indlæg af:

— Michel Cognet ved advokat G. Blanchard og advokat Ph. Jousset under den mundtlige forhandling,

— Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved D. Jacob, den juridiske tjeneste, under skriftvekslingen og den mundtlige forhandling,

* Processprog: Fransk.

på grundlag af retsmøderapporten og efter mundtlig forhandling den 26. juni 1986,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 26. juni 1986,

afsagt følgende

DOM

1 Ved dom af 11. oktober 1985, indgået til Domstolen den 19. november 1985, har tribunal d'instance de Bressuire i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikel 3, litra f), og artikel 7 samt af lighedsprincippet og princippet om forbud mod forskelsbehandling med henblik på at kunne afgøre, om en national lovgivning, hvorefter detailhandlerne er forpligtet til at sælge bøger til en bestemt pris, er forenelig med fællesskabsretten.

2 Spørgsmålet er blevet rejst under en straffesag mod Michel Cognet, der er tiltalt for overtrædelse af bestemmelserne i lov nr. 81-766 af 10. 8.1981 om prisen for bøger (JORF af 11.8.1981), idet der i forretningen Centre Leclerc i Thouars, som tiltalte er ansvarlig for, er blevet solgt bøger med rabatter på 20% i forhold til de af forlæggeren fastsatte salgspriser.

3 Ifølge den franske lov af 10. august 1981 skal enhver forlægger eller importør af bøger fastsætte en detailsalgspris for de bøger, som han udgiver eller importerer. Detailhandlerne skal anvende en effektiv salgspris, som udgør mellem 95 og 100% af denne pris. Såfremt loven overtrædes, kan der rejses straffesag.

4 For så vidt angår importerede bøger, bestemmer artikel 1, stk. 5, i loven af 10. august 1981, at »ved import af bøger, som udgives i Frankrig, skal den af importøren fastsatte detailsalgspris være lig med eller højere end den af forlaget fastsatte«.

5 Ved dom af 10. januar 1985 (Association des Centres distributeurs Edouard Leclerc m. fl. mod Sàrl »Au blé vert« m. fl., 229/83, Sml. s. 1), der blev afsagt i en sag vedrørende den nævnte lov af 10. august 1981, fastslog Domstolen, at bestemmelser,

»som for salg af bøger, der udgives i selve den berørte medlemsstat og reimporteres efter forudgående eksport til en anden medlemsstat, foreskriver overholdelse af den salgspris, som forlæggeren har fastsat, medmindre det på grundlag af objektive kriterier kan godtgøres, at bøgerne er eksporteret udelukkende med henblik på reimport for derved at omgå en sådan lovgivning«,

skal anses for foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner i den i EØF-traktatens artikel 30 forudsatte betydning.

Efter denne dom indsattes der ved lov nr. 85-500 af 13. maj 1985 et stk. 6 i artikel 1 i lov af 10. august 1981. I henhold hertil finder bestemmelserne i artikel 1, stk. 5,

»ikke anvendelse på bøger, der er importeret fra en af Det europæiske økonomiske Fællesskabs medlemsstater, medmindre det af objektive forhold fremgår, at formålet har været at omgå bestemmelserne i stk. 4 i forbindelse med detailsalg af bøger, hvilket navnlig må anses for tilfældet, såfremt den pågældende bog ikke rent faktisk er blevet bragt i handelen i den pågældende stat«,

således at formålet er at ramme omgåelser af bestemmelserne vedrørende de salgspriser, som detailhandlerne er forpligtet til at overholde.

6 Tribunal d'instance de Bressuire har i forelæggelsesdommen fastslået, at retsstillingen i henhold til disse bestemmelser er den, at prisfastsættelsen er fri, for så vidt angår bøger udgivet i Frankrig, der reimporteres fra en medlemsstat, mens der for bøger udgivet i Frankrig, som ikke har været udført, gælder en ordning med bindende priser, idet retten har anført, at de franske forhandlere derved udsættes for konkurrence uden at være i stand til at imødegå denne med tilsvarende midler, hvilket bryder ligebehandlingen mellem franske virksomheder og udenlandske virksomheder, der eksporterer til Frankrig. Retten har på denne baggrund forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Er fællesskabsrettens lighedsgrundsætning og forbud mod forskelsbehandling, jfr. navnlig artikel 3, litra f), og artikel 7 i EØF-traktaten, til hinder for, at der i en medlemsstat ved lov eller administrativt for afsætning af bøger, som må anses for

identiske eller tilsvarende varer, indføres en todelt prisordning, hvorefter der gælder

— bindende priser med en tilladt rabat på højst 5% for bøger, der er udgivet og sælges i den pågældende medlemsstat, og som ikke i forbindelse med deres afsætning har overskredet en grænse inden for Fællesskabet,

— en principielt ubegrænset fri prisfastsættelse bl. a. for bøger, der er udgivet i Frankrig og reimporteret fra en medlemsstat?«

7 For så vidt der i spørgsmålet henvises til EØF-traktatens artikel 3, litra f), som omhandler »gennemførelse af en ordning, der sikrer, at konkurrencen inden for fællesmarkedet ikke fordrejes«, bemærkes, at Domstolen allerede i den ovennævnte dom af 10. januar 1985 har givet en fortolkning af denne bestemmelse og af EØF-traktatens artikler 5 og 85 i forbindelse med spørgsmålet om nationale ved lov eller administrativt indførte foranstaltninger, hvorefter detailsalgsprisen for bøger fastsættes af forlæggeren eller importøren. Det fremgår ikke af forelæggelsesdommen fra tribunal d'instance de Bressuire, at retten skulle have haft til hensigt at forelægge Domstolen dette problem på ny. Det er herefter ufornødent at tage stilling til det af Cognet under den mundtlige forhandling anførte vedrørende ophævelse af den fri konkurrence med hensyn til priser.

8 Formålet med det forelagte spørgsmål er at få afgjort, om lighedsgrundsætningen og forbudet mod forskelsbehandling i EØF-traktaten, jfr. nærmere bestemt artikel 7, er til hinder for, at retsstillingen efter lovgivningen i en medlemsstat er den, at der i forbindelse med detailsalg af bøger udgivet og trykt i den pågældende medlemsstat gælder forskellige vilkår, alt efter om bøgerne bringes direkte i handelen i medlemsstaten eller er reimporteret efter forudgående eksport til en anden medlemsstat, således at førstnævnte bøger er underlagt en ordning med bindende salgspriser, mens prisfastsættelsen for sidstnævnte bøger er fri.

9 En sådan forskel med hensyn til de gældende vilkår er betinget af en sondring mellem varer på grundlag af den måde, de bringes i handelen på, og mellem detailhandlere på grundlag af, hvilke varer de sælger. Der er derimod i et sådant tilfælde ikke tale om nogen sondring mellem erhvervsdrivende på grundlag af deres nationalitet eller det sted, hvorfra de driver virksomhed. Der foreligger derfor ikke nogen »forskelsbehandling, der udøves på grundlag af nationalitet«, heller ikke i form af skjult eller indirekte forskelsbehandling, i den i EØF-traktatens artikel 7 forudsatte betydning.

10 Det bemærkes endvidere, at EØF-traktatens artikel 30 ikke er til hinder for, at der gælder forskellige vilkår som omhandlet. Denne bestemmelse har således til formål at fjerne hindringer for import af varer, idet bestemmelsen derimod ikke tilsigter, at indenlandsk fremstillede varer i alle tilfælde skal være underlagt de samme vilkår som importerede eller reimporterede varer. Da der ikke i det foreliggende tilfælde gælder nogen begrænsninger med hensyn til salgsprisen for reimporterede bøger, foreligger der ingen hindringer for afsætningen af sådanne bøger på markedet. En ordning, hvorefter der gælder forskellige vilkår for forskellige varer, men som ikke opstiller hindringer for importen eller afsætningen af importerede eller reimporterede varer, er ikke omfattet af forbudet i artikel 30.

11 Hvad angår det almindelige forbud mod forskelsbehandling, bemærkes, at en ordning, hvorefter indenlandsk fremstillede varer stilles ringere end importerede varer, eller hvorefter detailhandlere, der sælger indenlandsk fremstillede varer, stilles ringere end detailhandlere, der sælger importerede varer, og som en medlemsstat har indført inden for en sektor, der hverken er omfattet af fællesskabsretlige bestemmelser eller er genstand for en harmonisering af de nationale lovgivninger, ikke er omfattet af fællesskabsrettens anvendelsesområde.

12 Det forelagte spørgsmål må herefter besvares således, at hverken EØF-traktatens artikel 7 eller andre af EØF-traktatens bestemmelser eller principper finder anvendelse på en forskelsbehandling, som rammer enhver detailhandler i henhold til en lovgivning, hvorefter forlæggeren eller importøren af en bog fastsætter detailsalgsprisen, og hvorefter der er fri prisdannelse for bøger udgivet og trykt i den pågældende medlemsstat, når de genindføres efter forudgående eksport til en anden medlemsstat, mens den af forlæggeren fastsatte salgspris er bindende, når der er tale om bøger, som i forbindelse med deres afsætning ikke har overskredet nogen grænse inden for Fællesskabet.

Sagens omkostninger

13 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

vedrørende det spørgsmål, der er forelagt af tribunal d'instance de Bressuire ved dom af 11. oktober 1985, for ret:

Hverken EØF-traktatens artikel 7 eller andre af EØF-traktatens bestemmelser eller principper finder anvendelse på en forskelsbehandling, som rammer enhver detailhandler i henhold til en lovgivning, hvorefter forlæggeren eller importøren af en bog fastsætter detailsalgsprisen, og hvorefter der er fri prisdannelse for bøger udgivet og trykt i den pågældende medlemsstat, når de genindføres efter forudgående eksport til en anden medlemsstat, mens den af forlæggeren fastsatte salgspris er bindende, når der er tale om bøger, som i forbindelse med deres afsætning ikke har overskredet nogen grænse inden for Fællesskabet.

Galmot Everling Moitinho de Almeida

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 23. oktober 1986.

P. Heim
Justitssekretær

Y. Galmot
Formand for tredje afdeling